

Становище

на проф. д-р Йоланда Зографова

за дисертация на тема:

Взаимовръзка между говоренето на себе си(вътрешния монолог) като когнитивен стил, екипните роли и екипната кохезия при 16-18 годишни гръцки волейболисти

на докторант Ставрула Василиос Румбу

за придобиване на образователно-научната степен „доктор” по област на Висшето образование 3.Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.2 Психология, научна специалност Педагогическа и възрастова психология

Дисертационният труд на Ставрула Румбу е посветен на интересна проблематика – феномена „вътрешен монолог“ , както и екипните роли, кохезията в спортен тим при млади 16-18 годишни волейболисти. Работата е с обем обем 183 страници, написан на английски език и съдържа шест глави, като са приложени и използваните методи. Библиографията включва впечатляващ брой 824 заглавия на латиница. **Втора глава** включва различни теоретични концепции, обединени в няколко тематични групи. Разглеждат се множество различни модели за когнитивни стилове и стилове на учене във връзка с модели на личността и личностовото развитие, както и когнитивното развитие - на Юнг, на Майер-Бригс, на Флеминг, Колб и др. В този ред и „говоренето на себе си“ е разглеждано като когнитивен стил - вербален срещу визуален, както и позитивен срещу негативен. Приема се, че в дефиницията на когнитивен стил влизат обработването и организирането на информацията и опита, а стиловете сами по себе си са тълкувани като нагласи или стратегии, определящи „начините на възприемане, запомняне, мислене и решаване на проблеми. Следващите разгледани конструкти са ролевите в спортен контекст или екипните роли, ефективността на екипа, различните процеси като транзакционни,

афективни и мотивационни в екипа, нормите на екипа като група, възможности за оценяване на процесите в екипа, когнитивните стилове и начини на решаване на проблемни ситуации и др.

Теоретичните части на дисертацията показват една много висока компетентност на докторанта в дискутираната проблематика и включване в теоретичния анализ на много голям брой концепции, подходи и литературни източници. Впрочем последните далеч надминават изисквания за докторска разработка.

В трета глава в постановката на самото дисертационно изследване са включени анализирани елементи – кохезията, особено в младежките спортни екипи, говорене на себе си (вътрешен монолог), екипни роли и специално отборни роли във волейбола.

„**Целта** на изследването е да се проучи дали съществува връзка между екипните роли, кохезията и говоренето на себе си (вътрешния монолог) при 16-18 годишни гръцки волейболисти и да се открие каква е посоката и интензивността на тази потенциална взаимовръзка.“ Задачите са формулирани така, че съответстват и подпомагат изпълнението на целта. Втора задача обаче не е изследователска задача, а засяга подготовката и провеждането на изследването. Хипотезите са формулирани релевантно на целта и задачите на изследване.

Използвани са два въпросника сред волейболисти в Гърция - за оценяване на екипната кохезия и за изследване на говоренето на себе си. Резултатите от изследването са представени прецизно, а статистическите анализи са коректни и подходящо избрани за настоящото изследване.

Анализът на резултатите очертава потвърдени някои основни очаквания - членовете на екипа действат като общност и освен това са свързани неофициално като приятели, а това са индикатори за социална кохезия. Изследването доказва съществените връзки между кохезията екипните роли и вътрешния монолог. На свой ред подобно взаимовръзка оформя профили на екипи, които са по-сплотени, свързани в целите си и ориентациите си към успех и ефективност. В такъв контекст и позитивното вътрешно говорене е по-развито. Други ценни открития на изследването е, че тази взаимовръзка на изследваните феномени сред

млади гръцки волейболисти се развива под формата на „кръгов“ модел, при който взаимодействията са в реципрочна зависимост или както обяснява докторантът в своя детайлен анализ „кохезията е свързана с говоренето на себе си, говоренето на себе си е свързано с екипните роли, а екипните роли са свързани с кохезията“. Значими са резултатите и изводите свързани с очертаване на ролята на говоренето на себе си като инструктиращо от една страна, и говоренето като мотивиращо при социално колективно действие. Освен това експлицитно е показана връзката на тези механизми и вътрешно-външни процеси с увеличаване на самооценката, но и същевременно с подобряване на социалното взаимодействие и на екипната ефективност.

Особен позитивен аспект на дисертационния труд са научноизследователските и социалнопрактическите препоръки, полезни както за развитието на спортната психология, така и в помощ на активните спортисти, треньори, преподаватели. Правомерен е и изводът, че именно кохезията относно задачите би трябвало да стои в целите при интервенции и/или за изглаждане на екипи. Бих препоръчала в един бъдещи изследвания да се направят сравнителни измервания със спортисти в следваща възрастова група, както и да се включат някои личностни характеристики и ориентации като доминантността и конкурентната ориентация напр., които бих могли да повлияят конфигурацията от връзки между екипни роли и кохезия.

Формулираните приноси отразяват напълно постиженията на дисертационния труд и дори бих предложила да се допълнят именно с предлагането на социалнопрактически препоръки.

В заключение, на основата на високите постижения в дисертацията, на важните приноси, които изследването осигурява, убедено предлагам на уважаемото Научно жури да гласува придобиването на научната и образователна степен „доктор“ от Ставрула Румбу.

15.05.2018г.

Подпис:

Проф. д-р Й. Зографова